
UDDANNELSE **2**

Lissabon-strategien	2
Konklusioner fra Rådsmøde (Uddannelse)	5
Høring om det danske bidrag til Kommissionens fælles rapport om "implementeringen af Uddannelse 2010"	8
Møde i Bergen om Bologna-processen	9

BESKÆFTIGELSE **11**

Arbejdstidsdirektivet udskudt	11
Debatten om Servicedirektivet	13
Det britiske formandskab	18

KORTE MEDDELELSER **21**

Den europæiske ungdomspagt	21
Ny publikation fra Cedefop	21
Ny hjemmeside om ungdomspolitik	21
Informationsmøde om Erasmus og Nordplus	21
Ny publikation fra OECD	21

UDDANNELSE

Lissabon-strategien

På topmødet i marts 2005 besluttede EU's stats- og regeringsledere, at der skulle iværksættes en relancering af Lissabon-strategien, så det bliver en mere strømlinet proces. Kommissionen har nu udarbejdet ”**Integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008)**”¹ på baggrund af konklusionerne fra midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien og de indeholder to elementer: de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer og retningslinjerne for beskæftigelsen. De integrerede retningslinjer udgør grundlaget for den nye treårige Lissabon-cyklus, som dækker perioden 2005-2008.

Kommissionen skriver indledningsvis, at det er vigtigt, at medlemslandene i fremtiden lægger vægt på investering i viden, så et reelt vidensamfund kan blive en realitet.

*”Gennemførelse af et vidensamfund baseret på menneskelig kapital, uddannelse, forskning og innovation er afgørende for, at vi kan fremme vort vækstpotentiale og forbedre fremtiden.”*²

Det potentiale, som ungdommen i Europa besidder, skal også udnyttes bedre, hvilket Ungdomspagten, som er vedtaget af Det Europæiske Råd, er et eksempel på. I forbindelse med relanceringen af Lissabon-strategien gør Kommissionen opmærksom på, at medlemslandene bør inddrage regionale og lokale myndigheder, social- og arbejdsmarkedsparter og civilsamfundet så meget som muligt i gennemførelsen af de integrerede retningslinjer. De europæiske og nationale arbejdsmarkedsparter bør dog spille en central rolle.

En gennemgående kommentar til de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse er, at uddannelsesområdet bliver inddraget i de økonomiske og politiske retningslinjer som et værktøj til at opnå målene om at fremme vækst og beskæftigelse i Europa. Yderligere står der, at de integrerede retningslinjer har hjemmelsgrundlag i Traktatens artikel 99 og 128, som begge er artikler af økonomisk karakter. DLI finder, at der med denne sammenkobling er risiko for, at uddannelsesområdet reduceres til et redskab i den økonomiske politik, uden hensyn til kulturelle og uddannelsespolitiske kriterier.

Retningslinjerne består af i alt 23 punkter, som er centreret omkring tre områder: makroøkonomiske, mikroøkonomiske og beskæftigelsesretningslinjer.

Oversigt: De integrerede retningslinier for vækst og job (2005-2008)³

Makroøkonomiske retningslinier

- 1 At sikre økonomisk stabilitet
- 2 At sikre økonomisk holdbarhed

¹ KOM(2005)141 af 12. april 2005

² KOM(2005) 141 endelig s. 5

³ Kommissionens officielle oversættelse fra engelsk til dansk – med enkelte DLI-rettelser af stærkt meningsforstyrrende elementer. Den danske og engelske version findes på DLI's hjemmeside www.dliint.org under ”Nyheder”

- 3 At fremme effektiv allokering af ressourcer
- 4 At fremme større sammenhæng mellem makroøkonomisk politik og strukturpolitik
- 5 At sikre at lønudvikling bidrager til makroøkonomisk stabilitet og vækst
- 6 At bidrage til en dynamisk og velfungerende ØMU

Mikroøkonomiske retningslinier

- 7 At udvide og uddybe det indre marked
- 8 At sikre åbne og konkurrencedygtige markeder
- 9 At skabe et mere attraktivt erhvervmiljø
- 10 At fremme iværksætterkulturen og skabe et miljø der understøtter små og mellemstore virksomheder
- 11 At udvide og forbedre europæisk infrastruktur og færdiggøre aftalte prioriterede grænseoverskridende projekter
- 12 At øge og forbedre investeringer i F&U
- 13 At fremme innovation og anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (ICT)
- 14 At tilskynde til bæredygtig anvendelse af ressourcer og styrke synergi mellem miljøbeskyttelse og vækst
- 15 At bidrage til et stærkt industrielt fundament

Beskæftigelsesretningslinier

- 16 At gennemføre beskæftigelsespolitikker rettet mod opnåelse af fuld beskæftigelse, forbedring af kvalitet og produktivitet i arbejdet, og styrkelse af social og territorial sammenhængskraft
- 17 At fremme en livslang tilgang til arbejde
- 18 At sikre rummelige arbejdsmarkeder for jobsøgende og udsatte grupper
- 19 At forbedre matching af behov på arbejdsmarkedet⁴
- 20 At forbedre fleksibilitet kombineret med sikkerhed i beskæftigelsen og reducere segmentering på arbejdsmarkedet
- 21 At sikre beskæftigelsesfremmende udvikling i løn og andre arbejdskraftomkostninger
- 22 At udvide og forbedre investeringer i humankapital
- 23 At tilpasse uddannelses- og efteruddannelsessystemerne så de modsvarer nye kompetencekrav

De af retningslinjerne, der har mest relevans for uddannelsesområdet, vil blive uddybet nærmere i nedenstående afsnit.

⁴ DLI note: ”Det skal sikres, at arbejdstager og arbejdssøgende har kompetencer, der modsvarer arbejdsmarkedskrav og behov.”

Retningslinje 12 ”For at øge og forbedre investering i FoU”

EU bruger i øjeblikket ca. 2 % af BNP på Forskning og Udvikling (FoU), hvilket ikke lever op til kravet om 3 % af BNP, som det er fastlagt i Lissabon-strategien. Kommissionen skriver, det kun er ca. 55 % af forskningsinvesteringerne i EU, der kommer fra erhvervslivet, og det er nødvendigt at øge forskningsinvesteringerne, så to tredjedele af den samlede investering kommer fra den private sektor.⁵ I forhold til denne retningslinje peger Kommissionen konkret på, at den offentlige investering i FoU skal øges; der skal benyttes skatteforanstaltninger, der kan virke som løftestang for privat FoU; der skal være tilstrækkelig mange kvalificerede forskere, bl.a. ved at få flere studerende ind på de naturvidenskabelige og tekniske fag. Sluttelig nævnes, at transnational og tværsektoral mobilitet blandt forskere skal fremmes.

Retningslinje 22: At udvide og forbedre investeringer i menneskelige ressourcer.

Indledningsvis skriver Kommissionen, at Europa må investere mere i menneskelig kapital

”For at kunne fremme adgangen til beskæftigelse for alle aldre, øge produktionsniveauet og kvaliteten i arbejdet har EU brug for en højere og mere effektiv investering i menneskelig kapital og livslang læring, hvilket er til fordel for enkeltpersoner, virksomheder, økonomien og samfundet.”⁶

En videnskabelig økonomi stiller store krav til borgerne og kræver forskellige færdigheder, som hele tiden skal opdateres, hvorfor det er vigtigt at uddannelsessystemet tilføres ressourcer, så det kan følge med udviklingen. Kommissionen skriver, at staten må sørge for, at uddannelsesniveaulet forbedres og at unge udstyres med de nødvendige nøglekompetencer. Der skal ligeledes udvikles en kultur med livslang læring. I den anledning er det afgørende at få fastlagt, hvorledes omkostningerne og ansvaret skal fordeles mellem parterne.

”For at opnå en væsentlig forøgelse af den offentlige og private investering i menneskelige ressourcer per capita er det vigtigt at sørge for, at omkostninger og ansvar bliver rimeligt og gennemskueligt fordelt mellem alle aktører.”⁷

Der skal udarbejdes effektive strategier for livslang læring, bl.a. passende incitamenter og omkostningsdeling for virksomheder, offentlige myndigheder og enkeltpersoner, for blandt andet at opnå en markant nedgang i antallet af elever, der forlader skolen tidligt. Adgangen til erhvervsfaglig grunduddannelse, sekundær og højere uddannelse skal øges. Sidst men ikke mindst skal deltagelse i efter- og videreuddannelse, især for lavtuddannede og ældre arbejdstagere, øges.

Retningslinje 23: At tilpasse uddannelses- og efteruddannelsessystemer som reaktion på nye kompetencekrav

Det er nødvendigt at tilpasse uddannelsessystemerne og øge deres kapacitet, så de kan reagere på ændrede behov på arbejdsmarkedet. Det skal bl.a. ske gennem bedre identifikation af erhvervsmæssige behov. I tilpasningsperspektivet er det dog ligeledes afgørende, at systemerne til livslang læring er overkommelige i pris, og de er tilgængelige for alle aktører. Mobiliteten skal også fremmes, navnlig ved at styrke arbejdet omkring anerkendelse og gennemsigtighed af kvalifikationer og kompetencer, herunder validering af ikke-formel og uformel læring.

⁵ KOM(2005) 141 endelig s. 22

⁶ KOM(2005) 141 endelig s. 31

⁷ KOM(2005) 141 endelig s. 31

Konklusioner fra Rådsmøde (Uddannelse)

Den 23.-24. maj mødtes de europæiske undervisningsministre i Bruxelles. På uddannelses- og ungdomsområdet blev der diskuteret følgende punkter:

Uddannelse:

- Rådskonklusioner om nye indikatorer inden for uddannelse og erhvervsuddannelse
 - o *Vedtagelse*
- Symposium den 10.-11. marts 2005 i Luxembourg: ”Det europæiske klasseværelse i forandring – mulighederne ved brug af flersproglig indlæring”
 - o *Information fra formandskabet*
- Integreerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008)
 - o *Debat*

Ungdom:

- Resolution vedtaget af rådet samt repræsentanter fra medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet om evaluering af aktiviteter udført inden for rammerne af europæisk samarbejde på ungdomsområdet
 - o *vedtagelse*
- Resolution vedtaget af rådet samt repræsentanter fra medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet om implementering af fælles målsætninger for at øge unges deltagelse i det repræsentative demokrati
 - o *Vedtagelse*
- Resolution vedtaget af rådet samt repræsentanter fra medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet om implementering af fælles målsætninger for ungdomsinformation
 - o *Vedtagelse*
- Integreerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008)
 - o *Debat*

Diverse:

- Meddelelse fra Kommissionen: ”Mobilisering af den europæiske hjernekapacitet: gøre videregående uddannelser i stand til at yde deres fulde bidrag til Lissabon-strategien”
 - o *Information fra Kommissionen*
- Europarådets seminar den 4.-5. maj 2005 i Krakow: ”Oplæring af hukommelsen”
 - o *Information fra den polske delegation*
- Initiativer for at bekæmpe antisemitisme og racisme
 - o *Information fra den franske delegation*

Ministrene behandlede på kulturområdet et nyt program, ”Borgere for Europa”, der handler om aktivt medborgerskab (herunder eTwinning, som bl.a. indbefatter venskabssamarbejde mellem kommuner). Programmet ligger under kulturområdet i traktaten (artikel 151 samt artikel 308), men dækker også uddannelsesområdet. Der var på Rådsmødet diskussioner om, hvorvidt programmet skal ligge under kulturdelen eller uddannelsesdelen.

Uddannelse

Rådskonklusioner om nye indikatorer inden for uddannelse og erhvervsuddannelse

På de områder, hvor der allerede findes indikatorer, skal disse benyttes så vidt muligt. Den tidligere beslutning fastholdes. Det betyder, at udarbejdelse af nye indikatorer ikke må påføre de implicerede organisationer eller institutioner unødige finansielle eller administrative omkostninger. Derudover

bør samarbejdet med OECD, UNESCO og IEA styrkes. Især blev vigtigheden af samarbejdet med OECD understreget.

På de indikatorområder, hvor der allerede finder dataindsamling sted, skal Kommissionen udarbejde nye strategier for det videre arbejde, som Rådet skal tage stilling til. Det drejer sig om områderne: Investerings effektivitet, IKT, mobilitet, voksenuddannelse, lærere og undervisere, erhvervsuddannelse, social inklusion og aktivt medborgerskab. Dvs. de områder, som samarbejdet i 2010 især skal vægtes de nærmeste år. De områder, hvor der skal udvikles nye indikatorer, er: lære-at-lære og sprogkundskaber. Kommissionen sender i den forbindelse et forslag ud omkring indikatorer for sprog i løbet af juli måned.

Endelig skal Kommissionen lave en samlet rapport, som er en sammenskrivning af de nationale rapporter. Rapporten skal udkomme i slutningen af 2006 som et led i implementeringen af Uddannelse 2010. Kommissionen skal rapportere til Rådet om dels de initiativer, der i medlemslandene er taget på en række områder og dels vurdere etableringen af de indikatorer og benchmarks, som er udviklet på baggrund af Lissabon-strategien. I den forbindelse skal Kommissionen overveje de eksisterende indikatorers egnethed.

Symposium den 10.-11. marts 2005 i Luxembourg: ”Det europæiske klasseværelse i forandring – mulighederne ved brug af flersproglig indlæring”

Dette punkt blev diskuteret kort på Rådsmødet. Kort fortalt går forslaget ud på, at man skal benytte fremmedsprog som et indlæringsredskab. Forslaget er, at sprogundervisningen skal integreres i den almindelige undervisning, fx kan der undervises i historie på engelsk. Eleverne skulle hermed kunne lære fremmedsprog gennem et ikke-sprogligt fag (CLIL).

”Der er behov for øget bevidsthed i offentligheden om fordelene ved en CLIL-baseret tilgang og om, hvorledes CLIL kan bidrage til at øge den individuelle og samfundsmæssige velstand og den sociale samhørighed.”⁸

Integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008)

De Integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008)⁹ er blevet udarbejdet på baggrund af konklusionerne fra midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien og indeholder to elementer: De overordnede økonomisk-politiske retningslinjer og retningslinjerne for beskæftigelsen. De integrerede retningslinjer udgør grundlaget for den nye treårige Lissabon-cyklus, som dækker perioden 2005-2008, og det er hensigten retningslinjerne skal bidrage til at gøre processen mere strømlinet.

I de integrerede retningslinjer fremgår det, at uddannelsesområdet bliver inddraget i de økonomiske og politiske retningslinjer, som et værktøj til at opnå målene om at fremme vækst og beskæftigelse i Europa. Yderligere står der, at de integrerede retningslinjer har hjemmelsgrundlag i Traktatens artikel 99 og 128, som begge er artikler af økonomisk karakter. Med denne sammenkobling er der risiko for, at uddannelsesområdet reduceres til et redskab i den økonomiske politik, uden hensyn til kulturelle og uddannelsespolitiske kriterier.

På mødet understregede undervisningsministrene, at de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse ikke udelukkende skal være styrende for Lissabon-strategien i relation til uddannelsesområdet. Uddannelsespolitikken må ikke blive reduceret til et instrument i beskæftigelsespolitikkerne, frem for at være en politik i sig selv.

⁸ http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/da/educ/85064.pdf s.19

⁹ KOM(2005)141 af 12. april 2005

Arbejdsprogrammet ”Uddannelse 2010” skal ligeledes fastholdes som paraply, og de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse får dermed karakter af en sideløbende proces på uddannelsesområdet. Derudover fastslog undervisningsministrene, at der skal refereres til ”Uddannelse 2010” i de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse, og uddannelsesområdet skal gøres mere synligt:

”Det fremgik af debatten, at undervisningspolitikkerne kan spille en væsentlig rolle med hensyn til at forfølge den reviderede Lissabon-strategis mål for vækst og beskæftigelse. Denne væsentlige rolle skal fremgå af de rapporter, som medlemsstaterne opfordres til at forelægge hvert år om gennemførelsen af deres nationale planer, idet det skal påvises i hvilket omfang uddannelse og erhvervsuddannelse har bidraget til de positive resultater.

Det blev dog understreget, at uddannelse og erhvervsuddannelse tjener bredere formål end dem, der vedrører økonomi og beskæftigelse, f.eks. inden for kultur, medborgerskab og personlig udvikling. Overvågningen af de resultater, der opnås inden for rammerne af denne mere overordnede dimension, gør det berettiget sideløbende at videreføre processen i programmet ”Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010”, der omfatter toårige nationale rapporter og bidrag fra Rådet (uddannelse) til den årlige sammenfattende rapport, som Kommissionen forelægger Det Europæiske Råd på dets forårsmøde.”¹⁰

Ungdom

Integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008) – ungdom

Af tilføjelser på ungdomsområdet i forhold til de integrerede retningslinjer kan nævnes, at ungdomspagten indskrives i Lissabon-strategien – de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse. På den måde undgår man, at det bliver to separate processer. I konklusionerne fra Rådsmødet står der:

”Delegationerne erkendte, at ungdomspolitikkerne spiller en væsentlig rolle i den reviderede Lissabon-strategi. For så vidt angår gennemførelsen af den europæiske ungdomspagt og de integrerede retningslinjer beskrev delegationerne deres interne procedurer for høring og for opfordringer til unge om at deltage i beslutningstagningen i forbindelse med de forskellige politikker, der berører dem (beskæftigelse, sociale anliggender osv.). Medlemsstaterne skal hvert år redegøre for de positive resultater, de har opnået på nationalt plan med hensyn til ungdomspolitik, i de rapporter, som de forelægger som led i gennemførelsen af Lissabon-strategien.”¹¹

Af andre punkter der blev diskuteret på Rådsmødet vedrørende ungdomsområdet kan nævnes

Resolution vedtaget af rådet samt repræsentanter fra medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet om evaluering af aktiviteter udført inden for rammerne af europæisk samarbejde på ungdomsområdet

Undervisningsministrene vedtog konklusionerne, som de forelå. I dem står der, at der er enighed om at videreudvikle procedurene for anvendelse af den åbne koordinationsmetode. De prioriterede indsatsområder skal fastlægges dels ved hjælp af en analyse af de fremskridt, der er gjort i forhold

¹⁰ http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/da/educ/85064.pdf s.20

¹¹ Ibid. s.33

til udgangspunktet og dels ved hjælp af en passende høring af de unge på de forskellige stadier i proceduren. Derudover skal der sikres overensstemmelse mellem den åbne koordinationsmetode og den europæiske ungdomspagt.

Resolution vedtaget af rådet samt repræsentanter fra medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet om implementering af fælles målsætninger for at øge unges deltagelse i det repræsentative demokrati

Under dette punkt opfordredes Kommissionen og medlemslandene til at vedtage, at der skal udarbejdes en oversigt over de aktuelle hindringer, der er for de unges aktive deltagelse i det repræsentative demokrati. Der skal udveksles eksempler på god praksis med henblik på at opfylde den fælles målsætning om "øget inddragelse af de unge i det repræsentative demokratiske system" såvel på medlemsstatsplan som på europæisk plan. Dialogen mellem de unge og de politisk ansvarlige skal også styrkes - fx ved at tage initiativ til regelmæssige møder – og der skal afholdes møde igen i 2006 for at gøre status med hensyn til denne målsætning på grundlag af medlemsstaternes rapporter vedrørende prioriteten om inddragelse.

Resolution vedtaget af rådet samt repræsentanter fra medlemsstaternes regeringer forsamlet i Rådet om implementering af fælles målsætninger for ungdomsinformation

Under dette punkt blev det konkluderet, at ungdomsinformationen skal være af høj kvalitet i Europa og informationen skal have en mere markant profil og gøres mere tilgængelig. Samarbejdet skal fremmes og udveksling af god praksis mellem nationale websteder og portaler for ungdomsinformation overalt i Europa skal fremskyndes.

De europæiske programmer bør benyttes mest muligt, når der arbejdes med information af unge for derved at få større viden om unges behov for information. Og der skal udvikles en regelmæssigt ajourført database med innovative metoder og eksempler på god praksis navnlig med hensyn til networking mellem ungdomsinformationsstrukturer i forskellige sektorer.

Høring om det danske bidrag til Kommissionens fælles rapport om "implementeringen af arbejdsprogrammet Uddannelse 2010"

EU Kommissionen udsendte i det tidlige forår baggrundsmateriale til en fælles rapport om status for uddannelsesområdet i forhold til Lissabon-strategien. Medlemslandene blev bedt om at redegøre for arbejdet med "Uddannelse 2010"¹² på nationalt niveau.

Baggrunden for denne anmodning er flersidet. Da Kommissionen i 2003/04 udarbejdede en fælles interimrapport, var der meget voldsom kritik af de meget brede vurderinger, der lå til grund for rapporten. Den indeholdt generaliseringer, som omfattede samtlige medlemslande. Dermed blev de anbefalinger, rapporten indeholdt, nærmest ubrugelige for medlemslandene. Kommissionen besluttede derfor, at 2006-rapporten skal tage afsæt i forholdene i det enkelte medlemsland.

Dernæst er der stigende fokus på uddannelsesområdet i Europa, som ses som nøglen til at fastholde og udvikle Europas konkurrenceevne. En højtuddannet arbejdsstyrke er forudsætningen for velfærd og velstand, det blev bl.a. understreget i Wim Kok rapporten¹³, som påviste, hvordan Europa på en række områder – fx i forhold til indsatsen på forskningsområdet – halter bagefter en række lande uden for Europa.

¹² Før: Konkrete fremtidige mål for Uddannelsessystemerne

¹³ Rapporten findes på DLI's hjemmeside www.dlint.org under "Nyheder"

Formålet med Kommissionens fremgangsmåde er at reorganisere arbejdet med ”Uddannelse 2010”. Bl.a. på baggrund af de nationale rapporter, skal medlemslandene samles i interessegrupper (clusters), hvor erfaringsudveksling og ”peer learning” bliver den foretrukne arbejdsmetode.

Undervisningsministeriet sendte udkastet til den danske nationale rapport til høring den 30. maj, og DLI indgav høringssvar¹⁴ på vegne af alle medlemsorganisationerne. DLI hilser i indledningen til høringssvaret Kommissionens initiativ velkomment. Erfaringsudveksling om reformarbejde i uddannelsessystemerne på et jordnært plan vil kunne bidrage positivt til udviklingen af de europæiske uddannelsessystemer.

DLI’s hovedanke mod den danske rapport er, at den i hovedsagen beskriver Regeringsprogrammet – og hermed altså de politiske intentioner bag regeringens uddannelsespolitik – nærmere end at give en beskrivelse af de faktiske forhold. Fx fremhæves taxametersystemet mange gange som et fremragende redskab til økonomistyring uden at berøre de vanskeligheder med kvalitetsstyring, som systemet muligvis fostrer. DLI kritiserer også rapportens beskrivelse af gymnasireformen, hvor erfaringsgrundlaget, for *hvordan* den vil virke, må siges at være yderst begrænset, men hvor rapporten fremhæver en række forbedringer, som reformen *har* udløst. Ligeledes fremhæves strategiplanerne for forbedret integration, selvom heller ikke de er set i funktion. Den obligatoriske børnehaveklasse fremstilles som et faktum, og 10.klasse som kun et tilbud for de svageste. Det sidste er ændret i den endelige rapport. Endelig har DLI i sit høringssvar udtrykt undren over, at man ikke i EU-samarbejdet får understreget de mange ”second-chance” tilbud, vi har udviklet i Danmark.

DLI påpeger i sit høringssvar, at forudsætningen, for at intentionerne i Kommissionens udspil skal komme igennem, er, at det billede, de nationale regeringer giver af reformerne på uddannelsesområdet, er retvisende. Kun ved at de enkelte lande også forholder sig selvkritisk til reformer, kan ”peer-learning” udvikle sig til et frugtbart samarbejde.

Møde i Bergen om Bologna-processen

Den 19.-20. maj 2005 mødtes 45 undervisningsministre i Bergen for at diskutere udviklingen inden for Bologna-processen samt de fremtidige prioriteter for det videre arbejde. Mødet var en opfølgning på sidste møde i Berlin i 2003. Der er kommet fem nye lande med i processen: Ukraine, Moldavien, Georgien, Armenien og Azerbajdjan. Undervisningsministrene vedtog et kommuniké på mødet, hvoraf det fremgår, at lærerorganisationerne nu har fået et medlem i opfølgningsgruppen for processen. Lærerorganisationerne vil blive repræsenteret af Education International Pan-European Structure.¹⁵

”We underline the central role of higher education institutions, their staff and students as partners in the Bologna Process. Their role in the implementation of the Process becomes all the more important now that the necessary legislative reforms are largely in place, and we encourage them to continue and intensify their efforts to establish the EHEA¹⁶.”¹⁷

¹⁴ Høringssvaret findes på DLI’s hjemmeside www.dlint.org under ”nyheder”

¹⁵ Education International Pan-European Structure er den europæiske region af Education International (EI), som består af førnævnte og European Trade Union Committee for Education (ETUCE)

¹⁶ European Higher Education Area

¹⁷ Læs hele kommunikéet her: <http://www.bologna-bergen2005.no/>

Bologna-processen

Processen blev formelt lanceret i forbindelse med et møde i Bologna i 1999. Formålet med Bologna-processen er at skabe ”Et europæisk område for videregående uddannelse inden 2010” (”European Higher Education Area”, EHEA). Det skal bl.a. ske ved at samarbejde om de studieretninger, der bliver udbudt på de forskellige universiteter og skabe en fælles struktur mellem uddannelserne. Der arbejdes bl.a. på, at uddannelserne skal være af samme længde i hele Europa og ECTS-pointsystemet (European Credit Transfer System) skal effektueres.

Kommuniké

Undervisningsministrenes kommuniké beskriver udviklingen inden for de forskellige prioriterede områder for processen. Overordnet er billedet, at der er gjort fremskridt i retning af målene for Bologna-processen. På sidste møde i Berlin (2003) blev en opfølgingsgruppe bedt om at udarbejde en midtvejsrapport med særlig henblik på tre områder:

- universitetsgrader (”the degree system”)
- kvalitetssikring (”quality assurance”)
- anerkendelse af grader og studieperioder (”recognition of degrees and periods of study”).

Rapporten viser, at der er sket fremskridt inden for alle tre områder. Men hastigheden er meget forskellig landene imellem, derfor skal det i det videre arbejde sikres, at der sker fremskridt i alle de deltagende lande.

Europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring

Det er besluttet, at der skal udarbejdes standarder og retningslinjer for ”Et europæisk område for videregående uddannelse” (EHEA) og de deltagende lande skal forpligte sig til at introducere et ”Peer Review System”¹⁸ for kvalitetssikring på nationalt niveau, samt støtte etableringen af et europæisk center for validering af kvalitetssikringsagenter.

På mødet blev der yderligere vedtaget tre prioritetsområder for de næste to år. Det drejer sig om linket mellem videregående uddannelse og forskning, den sociale dimension samt mobilitet for studerende og akademisk personale.

Den næste ministerkonference skal afholdes i London i 2007.

Yderligere oplysninger

Af tilføjelser til Bologna-processen kan nævnes, at i Danmark er det Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, som er koordinerende ministerium for processen. Ministeriets hjemmeside beskriver de forskellige aktiviteter og initiativer, der er iværksat under processen:

http://www.videnskabsministeriet.dk/cgi-bin/theme-list.cgi?theme_id=137751

Derudover har Eurydice i forbindelse med mødet i Bergen om Bologna-processen udarbejdet en rapport om strukturen inden for de videregående uddannelser. De centrale emner, der behandles i rapporten er primært implementeringen af et ”three-cycle programme structure”, et ”European Credit Transfer System” (ECTS) og forbedrede kvalitetssikringsmekanismer. Læs mere om rapporten på Eurydices hjemmeside, hvor der også er mulighed for at bestille den:

http://www.eurydice.org/Doc_intermediaires/analysis/en/enseignement_sup.html

¹⁸ Med ”Peer review” menes der ekspertstudiebesøg, hvor der udveksles ”god praksis” mellem ligeværdige partnere.

BESKÆFTIGELSE

Arbejdstidsdirektivet udskudt

Den 2. - 3. juni 2005 afholdt Rådet for Beskæftigelse, Socialpolitik, Sundhed og Forbrugerpolitik møde. Der var 8 punkter på dagsordenen,¹⁹ der relaterede sig til beskæftigelse og sociale anliggender, hvoraf den største opmærksomhed for både politikere, medier og interesseorganisationer var omkring Arbejdstidsdirektivet.

Diskussionen blandt de 25 europæiske beskæftigelsesministre tog afsæt i et revideret forslag fra Kommissionen²⁰, som var udarbejdet på baggrund af udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg af 14. april 2005 og Europa-Parlamentets udtalelse efter førstebehandling af 11. maj 2005

Kommissionens reviderede forslag

Kommissionen har i deres forslag medtaget enkelte af Parlamentets ændringsforslag. For det første foreslår Kommissionen, i lighed med Parlamentet, at opt-ouden skal udfases i løbet af 3 år. Her indfører Kommissionen dog et tillæg, der lyder:

”De medlemsstater, som udnytter den i denne artikel omhandlede mulighed inden datoen i artikel 3 i direktiv [2005/.../EF], kan af hensyn til vilkårene på deres arbejdsmarked anmode om, at denne mulighed forlænges ud over den periode, der er fastsat i stk. 1 (udfasningen i løbet af 3 år, red)”²¹

Det vil sige, at Kommissionen lægger op til, at nogle medlemsstater fortsat må bruge opt-out-bestemmelsen, hvis Kommissionen giver tilladelse. For det andet har Kommissionen indarbejdet Parlamentets forslag om, at den gennemsnitlige 48 timers arbejdsuge ikke må omgås ved flere ansættelseskontrakter. For det tredje ændrer Kommissionen Ministerrådets beslutning fra december 2004, der tillod, at der kunne gå op til 72 timer, før en kompenseret hviletid skulle afholdes. Kommissionen vælger dog ikke at bruge Parlamentets formulering direkte, ifølge hvilken hviletiden skal afholdes lige efter en vagt, men vender tilbage til sin tidligere formulering om, at hviletiden skal afholdes ”i rimelig tid” efter en vagt. For det fjerde indarbejder Kommissionen Parlamentets forslag om, at der skal sikres en bedre sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv. Endelig accepterer Kommissionen en række sproglige præciseringer og omformuleringer foreslået af Parlamentet.

Kommissionen accepterer ikke Parlamentets forslag om, at inaktiv tid ved vagttjenester skal tælles med som arbejdstid. Til gengæld indfører Kommissionen en tilføjelse, der skal sikre hensynet til daglig og ugentlig hviletid, når en arbejdstager udfører en vagttjeneste funktion.²² Yderligere indfører Kommissionen et forslag om, at en arbejdsuge ikke må overstige 55 timer, hvis en medlemsstat bruger opt-ouden. Dette er en skærpelse af Kommissionens tidligere forslag, der lød på 65 timer.

¹⁹ Den komplette dagsorden (på fransk) kan hentes her:

http://www.eu2005.lu/en/actualites/ordres_jour/2005/05/26epsco/EPSCO.pdf

²⁰ KOM(2005) 246 endelig (<http://www.eu-oplysningen.dk/upload/application/pdf/745701f2/20050246.pdf>)

²¹ KOM(2005) 246 endelig, p. 10

²² KOM(2005) 246 endelig, p. 3 og p. 7

Forhandling i Rådet

Ministerrådet har ikke taget endelig stilling til Kommissionens forslag, da det endnu ikke er lykket at nå til enighed om flere af punkterne. Her drejer det sig fortsat primært om opt-outen. Rådet er i relation til dette punkt delt i to fløje. De lande der fortsat ønsker at bibeholde muligheden for at bruge en opt-out bestemmelse (anført af Storbritannien), og de lande som ønsker klare og ensartede sociale regler i EU (anført af Frankrig og Belgien). Uenigheden går især på, hvorvidt en udvidelse af referenceperioden til 12 måneder giver den efterspurgte fleksibilitet, eller om det er nødvendigt for at kunne skabe vækst i EU at give nogle lande mulighed for at undtage enkelte sektorer (opt-out). Som det ser ud nu, kan tilhængerne af opt-outen ikke acceptere en udfasningsperiode på kun 3 år. Ministerrådet gav yderligere udtryk for, at Kommissionens forslag om, at nogle medlemsstater kunne få forlænget muligheden for opt-out udover de 3 år, ikke var særlig klart formuleret. Det fremgår ikke hvilke objektive kriterier, der skal ligge til grund for denne vurdering.

Til gengæld var der rimelig enighed i Rådet om, at der skal findes en løsning på beregningen af inaktiv arbejdstid på vagtjenester. Mange lande kan få problemer på baggrund af EF-domstolens afgørelse om, at inaktiv arbejdstid skal betragtes som helt normal arbejdstid. De fleste medlemsstater mangler arbejdskraft i sundhedssektoren, hvilket også gør sig gældende i Danmark (se nedenfor). Udover Kommissionens forslag har forskellige andre modeller været diskuteret, da nogle medlemsstater er nervøse for, hvad begrebet inaktiv arbejdstid dækker over. Et forslag gik på at indføre en tredje kategori mellem inaktiv og aktiv arbejdstid. COREPER (embedsmændene fra de faste repræsentationer) er blevet pålagt at finde en teknisk løsning på dette område.

Den danske beskæftigelsesministres forhandlingsmandat

Danmark har hele tiden ønsket, at Rådet skulle finde frem til et kompromis og har derfor valgt ikke at støtte nogle af fløjene. Regeringen mener, at en aktiv støtte vil vanskeliggøre muligheden for at nå til et kompromis. Ligeledes har regeringen den holdning, da det danske arbejdsmarked hovedsagligt reguleres af arbejdsmarkedsparterne selv, bør regeringen ikke "blande" sig i forholdene på andre europæiske arbejdsmarkeder. Beskæftigelsesministeren mener dog, at hvis der ikke findes en løsning, der tillader friere beregning af inaktiv arbejdstid, kan også de danske overenskomster underkendes af Arbejdstidsdirektivet.

Den europæiske fagbevægelse

Både ETUC og EPSU er stærkt utilfredse med den udformning Kommissionens indarbejdelse af Parlamentets ændringsforslag har fået.²³ For det første indfører Kommissionen en åbning, der gør det muligt fortsat at opt-oute. En ifølge både ETUC og EPSU uacceptabel åbning, der vil udvande direktivet. Dernæst er det sundheds- og sikkerhedsmæssigt meget problematisk ikke at beregne inaktiv arbejdstid efter klarere regler. Her åbnes der reelt op for, at den periode, hvor en arbejdstager skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, kan blive beregnet som fritid. For det tredje finder fagbevægelsen det mærkværdigt, at Kommissionen og Ministerrådet fastholder opfattelsen af, at det ikke er nødvendigt at afholde den kompenserende hviletid i umiddelbar forlængelse af arbejdsperioden.

Den kommende behandling af Arbejdstidsdirektivet

Da ministrene som nævnt ikke nåede til enighed, ligger direktivet sådan set stadigvæk hos Ministerrådet. Da det kommende britiske formandskab er en af de største modstandere af en

²³ EPSU's hjemmeside 3. juni 2005, "European Trade Union leaders condemn Employment Council inaction on WORKING TIME 'Valuable opportunity to reconnect with citizens missed'" (<http://www.epsu.org/a/1181>)

fjernelse af out-ouren, vurderes det, at det ikke vil lykkes at nå til enighed i 2005. Den videre forhandling på ministerniveau må formentlig vente til Østrig overtager formandskabet næste forår.

Debatten om Servicedirektivet

Debatten vedrørende konsekvenserne af Kommissionens forslag til en yderligere liberalisering af handel med Tjenesteydelser i det Indre Marked (de såkaldte Servicedirektiv) forsætter. Fx spillede frygten for løntrykkende arbejdskraft fra de nye medlemsstater en ikke ubetydelig rolle i forbindelse med debatten op til afstemningen om forfatningstraktaten i Frankrig. En frygt der også har fremme i den danske debat, hvilket kunne være årsagen til at Statsminister Anders Fogh Rasmussen har udtalt, at det er mållandets regler, der skal glæde. Ifølge DR-Online mener Statsministeren:

”... at det omdiskuterede servicedirektiv skal ændres, så værtslandets regler kommer til at gælde. Hvis en polsk rengøringsdame i fremtiden arbejder i Danmark, skal hun altså følge danske løn- og arbejdsforhold.”²⁴

På det netop overståede topmøde for EU's stats- og regeringsledere fyldte debatten om henholdsvis den kuldsejlede forfatningstraktat og de vanskelige forhandlinger om budgettet for 2007 – 2013 så meget, at der i topmødekonsklusionerne ikke er indført noget om Servicedirektivet. Derfor gælder udtalelserne fra forårstopmødet om, at Kommissionen skal fortsætte deres arbejde med Servicedirektivet under hensyntagen til den europæiske sociale model. Ministerrådet for konkurrence har også diskuteret Servicedirektivet på deres sidste møde, og de har besluttet at vente med yderligere forhandlinger til efter Parlamentets afstemning om deres rapport i slutningen af oktober måned.

De fleste udvalg i Parlamentet har udarbejdet og afleveret rapporter med ændringsforslag til Servicedirektivet. Disse er videregivet til Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse, der efter planen i løbet af september skal færdiggøre den rapport som hele Parlamentet skal stemme om i oktober.

I denne artikel gennemgås Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelses behandling af Servicedirektivet. Desuden præsenteres et forslag til en ændring af direktivets anvendelsesområde, som er udarbejdet af Anne Van Lancker fra Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender. Dele af den europæiske fagbevægelse finder nemlig dette forslag bedre, end forslaget stillet i Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse. Endeligt orienteres kort om det danske Europaudvalgs holdning.

Rapport fra Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse

Den 24. maj 2005 fremlagde Ordføreren fra Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse på Servicedirektivet Evelyne Gebhardt anden del af sin rapport (udkast til betænkning²⁵) med en omfattende række ændringsforslag til Kommissionens forslag til et servicedirektiv. Den har

²⁴ DR Nyheder online, ”Ja-partierne: Nu skal EU-debatten sparkes i gang”, 21. juni 2005 (<http://www.dr.dk/nyheder/politik/article.jhtml?articleID=260410>)

²⁵ Evelyne Gebhardt, PE 355.744v03, ”Udkast til Betænkning om Servicedirektivet” (http://www.europarl.eu.int/comparl/imco/services_directive/050525_pr_gebhardt_da.pdf)

efterfølgende været diskuteret i udvalget, og medlemmerne har indgivet ikke mindre end 934 ændringsforslag til Gebhardts rapport. Nedenfor præsenteres kort de ændringer, der vedrører uddannelse, eller som er af meget principiel betydning. Herefter præsenteres kort enkelte ændringsforslag og udtalelser fra andre medlemmer af Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse.

Uddannelse undtages

Generelt mener Gebhardt, at Tjenesteydelser af Almen Interesse (SGI) helt skal undtages fra direktivet. Det er, ifølge Gebhardt, væsentligt at de behandles selvstændigt i et særskilt direktiv. Derfor forsøger hun at foretage en klar skelnen mellem tjenesteydelser, der skal høre under direktivet og de SGI'er, der ikke skal være omfattet. Gebhardt understreger, at hun mener, at det skal være helt op til den enkelte medlemsstat selv at definere SGI. Som hun skriver:

”Det er desværre heller ikke muligt at lave en klar europæisk definition af tjenesteydelser af almen interesse. Magten til at definere ligger hos medlemsstaterne.”²⁶

Ligeledes skal Tjenesteydelser af Almen Økonomisk Interesse (SGEI) undtages. Et forhold der kan være interessant fra et uddannelsesmæssigt perspektiv, for selvom undervisning, der finansieres offentligt, som udgangspunkt kategoriseres som SGI, præciserer dette ændringsforslag også, at den del-finansierede eller taxameterstyrede er undtaget.

I den henseende er Gebhardts ændringsforslag til artikel 2, der beskriver direktivets anvendelsesområde og forsøger at afgrænse anvendelsesområdet, derfor det meste interessante. Formentlig er ændringsforslagene dog så vidtgående, at det bliver vanskeligt at samle flertal for dem i Parlamentet.

Med ændringsforslag 53 til artikel 2 undtages tjenesteydelser, der klart er af almen interesse (SGI).

”Dette direktiv finder ikke anvendelse på forsyningspligtydelser, som medlemsstaterne leverer og definerer for at opfylde deres forpligtelse til at beskytte almene interesser, eller på tjenesteydelser, i forbindelse med hvilke medlemsstaterne eller Fællesskabet stiller særlige krav til tjenesteydernes udførelse af bestemte opgaver af almen interesse, og for hvilke der gælder følgende kriterier:

- forsyningsikkerhed,*
- almen tilgængelighed,*
- forsyning af hele området,*
- kontinuitet,*
- overkommelig pris,*
- retssikkerhed,*
- holdbarhed,*
- territorial og social samhørighed,*
- uddannelse og kulturel mangfoldighed.”²⁷*

²⁶ Ibid. p. 92

²⁷ Ibid., pp. 41 – 42.

Den rent offentligt finansierede uddannelse skulle være dækket ind her. Også når dette ses sammen med ændringsforslag 54²⁸, der undtager helt eller delvist finansierede offentlige tjenesteydelser, der skal dække forsyningspligtigheder.

Det er, som beskrevet ovenfor, usikkert, om den del af uddannelserne der delfinansieres offentligt, eller af andre årsager kan betragtes som en Tjenesteydelse af Almen Økonomisk Interesse (SGEI), er dækket ind under betegnelsen SGI. Med ændringsforslag 55 forsøger Gebhardt derfor at undtage de ydelser, der eventuelt kan betragtes som en SGEI. Ændringsforslaget lyder:

” Dette direktiv finder ikke anvendelse på tjenesteydelser, der er af økonomisk art, men samtidig har et formål af almen interesse og derfor er underlagt særlige krav fra det offentlige, i særdeleshed:

- a) sundhedsydelser og social sikring samt andre sociale ydelser*
- b) uddannelse og kulturelle tjenesteydelser*
- c) audiovisuelle tjenesteydelser.”*²⁹

Gebhardt efterlyser som tidligere nævnt et fælles EU-rammedirektiv for hvad der kan betragtes som en Tjenesteydelse af Almen Interesse (SGI) og en Tjenesteydelse af Almen Økonomisk Interesse (SGEI). Mens man ”venter” på dette, bør det ifølge Gebhardt gøres væsentlig klarere, hvordan hhv. offentlige tjenesteydelsesforpligtelser og kommercielle tjenesteydelser skal defineres. Derfor udvider Gebhardt artikel 4 med to underpunkter. I ændringsforslag 62 defineres en offentlig tjenesteydelsesforpligtelse som:

*“offentlige tjenesteforpligtelser”: specifikke krav, som de offentlige myndigheder pålægger tjenesteudbyderen for at sikre, at bestemte målsætninger af almen interesse opfyldes”*³⁰

mens en kommerciel tjenesteydelse ifølge Gebhardts ændringsforslag 63 skal forstås som:

*”kommerciel tjenesteydelse”: virksomhed, der består i salg af tjenesteydelser med et udelukkende økonomisk og finansielt sigte”*³¹

Det vil sige, at Gebhardt er klarere end Kommissionen i definitionen af forskellen mellem de tjenesteydelser, der skal være omfattet af Servicedirektivet, og de offentlige tjenesteydelser, som medlemsstaterne helt selv skal kunne bestemme over.

Gensidig Anerkendelse

Gebhardt introducerede et princip om *Gensidig Anerkendelse* som alternativ til Kommissionens meget omtalte forslag til et *oprindelseslandsprincip*. Kommissionens forslag fastslår, at en virksomhed, der har tilladelse til at operere i en medlemsstat, frit kan operere i alle andre medlemsstater.

Princippet i Gensidig Anerkendelse er, at hvis en udbyder er etableret i en medlemsstat, må tjenesteydelserne udbydes i alle de andre medlemsstater. På det område ligner princippet

²⁸ Ibid., p 42

²⁹ Ibid. pp. 42-43

³⁰ Ibid. p. 45

³¹ Ibid. p. 45

oprindelseslandsprincippet. Ved Gensidig Anerkendelse skal tjenesteydelsesudbyderne, i modsætning til oprindelseslandsprincippet, kontakte myndighederne i det nye målland. Hermed gøres tjenesteydelsesudbyderne bekendt med mållandets regler (fx i forhold til arbejdstid eller forbrugerlovgivning). Kommentaren til dette forslag har været, at det skal være en meget simpel proces for at sikre, at udbyderne fra de 24 andre medlemsstater kan konkurrere på de samme vilkår som mållandets virksomheder.

På mødet i Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse forklarede Gebhardt, hvorfor hun har udarbejdet en såkaldt ”positivliste” med sektorer, der skal være omfattet af princippet om Gensidig Anerkendelse. Ifølge [ændringsforslag 111](#)³² skal princippet gælde for alle forretningstjenesteydelser, der er eksemplificeret i annekset til hendes rapport. Gebhardt er ikke selv tilhænger af listen, men et væsentligt kritikpunkt mod hendes rapport har været, at der ikke ville være nogen sektorer tilbage, som Servicedirektivet kunne omfatte. Listen skal derfor illustrere det modsatte.

Et af de meget kontroversielle elementer ved oprindelseslandsprincippet er, at det udelukkende er oprindelseslandet, der skal kontrollere, om tjenesteydelsesudbyderen overholder reglerne. Dette foreslår Gebhardt ændret, så kontrollen af virksomhederne skal ske i et samarbejde mellem oprindelseslandet og mållandet³³.

Klarhed over hvilke regler der gælder

Meget af debatten, i fx Danmark, har gået på en uklarhed over, hvilke regler der vil gælde, og ikke mindst om Servicedirektivet vil medføre en øget løntrykkende indvandring af arbejdstagere fra de nye medlemsstater. Derfor foreslår Gebhardt som endnu en ændring til artikel 2, at Servicedirektivet ikke gælder de områder, der er dækket af andre sektordirektiver.

Kraftig kritik fra resten af udvalget

Både fra konservativ og liberal side kritiseres Gebhardt for ikke at åbne det Indre Marked for Tjenesteydelser tilstrækkeligt op. Ligeledes har Kommissæren for det Indre Marked Charlie McCreevy udtrykt at ”less is better”, med henvisning til at Gebhardts forslag kan medføre for mange EU-regler, hvilket vil være en hindring for den, ifølge Kommissæren, nødvendige liberalisering af Tjenesteydelser i det Indre Marked.

En af de største kritikere af forslaget er det britiske MEP Malcom Harbour, som er skyggeordfører for den kristendemokratiske og konservative gruppe (EPP). Han fremfører bl.a., at en af årsagerne til den høje arbejdsløshed i Europa er den ufleksible europæiske sociale model. Han mener, at de økonomier der har et meget liberalt marked for tjenesteydelser, også er dem, der har en meget lav arbejdsløshed og en meget høj erhvervsfrekvens blandt kvinder.

For at skabe et sådan liberalt marked for hele Europa, skal medlemsstaternes mulighed for protektionisme forhindres. Her mener Harbour, at Gebhardt i sit forslag er alt for blød. Som erstatning for Gebhardts princip om Gensidig Anerkendelse, har Harbour udviklet et princip, som han kalder for et *Indre Marked Princip*. Dette stiller i bund og grund de samme principper op som Kommissionens oprindelseslandsprincip, hvilket bl.a. betyder, at det er oprindelseslandet og ikke mållandet for tjenesteydelsen, der skal kontrollere, om reglerne bliver overholdt.

³² Ibid, p. 62

³³ Ibid. p. 61

Desuden mener Harbour, at Gebhardts undtagelse af Tjenesteydelser af Almen Interesse er for bred og formålsløs. Han hævder, at mange af de SGI'er, Gebhardts forslag omfatter, i dag er liberaliserede, og der skal åbnes for mere konkurrence. Fx nævner Harbour, at sundhedsydelser vil have "godt af" mere konkurrence.

Rapport fra Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender

Den sideløbende diskussion i Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender om Servicedirektivet er også interessant, da udvalget er medskriver på dele af rapporten. Det betyder formentlig, at ændringsforslagene fra dette udvalg også skal til afstemning i Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse. Det er den belgiske socialdemokrat Anne Van Lancker, der er ordfører på Servicedirektivet. I forbindelse med debatten i udvalget den 24. maj understregede Van Lancker, at der efter hendes mening er brug for et Indre Marked for Tjenesteydelser, men at det er hendes og udvalgets ansvar, at national arbejdsmarkedslovgivning og kollektive aftaler beskyttes. I den forbindelse refererede hun bl.a. til den "skandinaviske model". Ligeledes skal det være muligt for medlemslandene selv at definere kriterierne for, hvad der er af almen interesse.

Som erstatning for artikel 2 vælger Van Lancker en anden metode end Gebhardt. Hun vælger i stedet en mere generel undtagelse af offentlige tjenesteydelser. Hendes ændringsforslag 50 dækker offentlige tjenesteydelser noget bredere, hvilket kan syntes som en mere "sikker" tilgang til at undtage offentlige tjenesteydelser herunder uddannelse. Hun foreslår, at direktivet ikke skal gælde for:

*"tjenesteydelser, som medlemsstaterne og/eller Fællesskabet underlægger specifikke universelle eller offentlige tjenesteforpligtelser, dvs. særlige krav, som tjenesteyderen er pålagt af offentlige myndigheder for at sikre, at bestemte målsætninger af almen interesse som f.eks. folkesundhed, velfærd, uddannelse, socialpolitik, kulturel mangfoldighed, miljøbeskyttelse og offentlig orden bliver opfyldt ud fra et kriterium om almen interesse"*³⁴

Derved undtager Van Lancker uddannelse over en bred kam, og derved også den uddannelse som er delfinansieret.

Europaudvalgets holdning

I ministerrådet behandler de som nævnt fortsat Servicedirektivet. På Rådsmødet (konkurrence) den 6. juni 2005 var direktivet på dagsordenen. På forhånd havde Dansk Folkeparti den 2. juni fremlagt et forslag, der skulle pålægge Økonomi- og Erhvervsminister Bendt Bendtsen (mod sin vilje) at modsætte sig et Servicedirektiv, hvor et oprindelseslandsprincip indgår. Da også Socialdemokraterne og Radikale Venstre støttede Dansk Folkeparti, så det ud til, at Danmark kunne spille en betydningsfuld rolle på Ministerrådsmødet. Ifølge professor Finn Laursen³⁵ kunne Folketingets mandat betyde, at Danmark sammen med Tyskland og Frankrig ville stemme mod Kommissionens forslag. Som han siger til dagbladet Information:

³⁴ Anne E.M. Van Lancker, PE 357.591v02, "Udkast til betænkning om Servicedirektivet" (http://www.europarl.eu.int/meetdocs/2004_2009/documents/PA/566/566667/566667da.pdf)

³⁵ Finn Laursen er leder af Centre for European Studies ved Syddansk Universitet

”Med Tysklands og Frankrigs udmeldinger i forhold til servicedirektivet kan man godt forestille sig en situation hvor Danmark kan blive tungen på vægtskålen i spørgsmålet om, hvorvidt servicedirektivet gennemføres eller havner i papirkurven.”³⁶

Med den danske konsolidering af Folketingets rolle i EU-samarbejdet, har de danske nationale parlamentarikere stor indflydelse på det mandat, som de danske ministre har ved Ministerrådsmøderne. Udmeldingerne fra de danske folketingsmedlemmer kan derfor være interessant. Eksempelvis har Svend Auken udtalt:

”Vi ser gerne et servicedirektiv i Europa, men kun på kommercielle områder – ikke på det offentlige – og så skal der bruges danske overenskomster”³⁷

En argumentation der kan genfindes i Gebhardts forslag. Socialdemokraterne i EU (nationale såvel som EU) er som udgangspunkt ikke imod at skabe et bedre Indre Marked for Tjenesteydelser, men medlemsstaterne skal sikres selvbestemmelse over arbejdsmarkedslovgivning, sociale systemer, graden af offentlig service og uddannelsessystemerne.

Den danske minister undgik dog at bruge sit forhandlingsmandat, idet ministrene udskød de videre forhandlinger, til efter at Parlamentets i slutningen af oktober kommer med sin udtalelse. Jeannot Krecké, som er Økonomi- og Handelsminister i Luxembourg, udtalte efter mødet:

“We did not address questions on the principle of country of origin and its field of application. The President stated that the most sensitive political aspects of the directive proposal will be examined after the European Parliament has given its assent, which is set for October 2005.”³⁸

Den fortsatte behandling

Efter planen skal den endelige afstemning i Parlamentet finder sted ultimo oktober, hvorefter Ministerrådet vil behandle sagen. På baggrund af EU's nuværende tænkepause, må det nok vurderes, at det vil tage noget tid, inden EU's ledere når til enighed. I den forbindelse er det også interessant, hvor meget der vil blive lyttet til Parlamentet. Et enigt Parlamentet vil selvfølgelig sende et stærkt signal til Rådet, og Kommissionen har også udtalt, at man vil lytte til Parlamentet. Derfor vil parlamentarikerne formentlig også forsøge at nå frem til et rimeligt bredt kompromis.

Det britiske formandskab

Den 23. juni præsenterede premierminister Tony Blair sin plan³⁹ for det britiske EU formandskab det kommende halvår for medlemmerne af Europa-Parlamentet ved deres samling i Bruxelles.

³⁶ Information, 1. juni 2005, "Danmark kan koste servicedirektivet livet", p. 1

³⁷ Information, 1. juni 2005, "Danmark kan koste servicedirektivet livet", p. 9

³⁸ Press Release from The Luxembourg Presidency of the Council of the European Union 2005, "Jeannot Krecké on the internal market dossiers: "We have tried to make progress while listening closely to our citizens and social partners", 6. juni 2005

(<http://www.eu2005.lu/en/actualites/communiqués/2005/06/06services/index.html>)

³⁹ Læs hele Tony Blairs tale til Europa Parlamentet den 23. juni 2005 her:

http://www.fco.gov.uk/Files/kfile/UKKEUPresidency2005_Sp_PM_EuropeanParliament_230605.0.pdf

Da talen blev holdt kun fem dage efter sammenbruddet i budgetforhandlingerne på topmødet i Luxembourg, brugte Blair talen til at fremhæve sit syn på EU's fremtid.

Ifølge Blair står EU over for store udfordringer, der gør, at den sociale model skal moderniseres. Blair konstaterede, at 20 millioner arbejdsløse og en produktivitet, der er meget lavere end i USA, ikke er tilfredsstillende. Desuden er der behov for at øge investeringerne i Forskning og Udvikling (FoU), da Europa ellers vil blive overhalet af lande som Indien og Kina. I den forbindelse refererer Blair også til Wim Kok Rapporten⁴⁰, som ifølge Blair anbefaler, at der skal føres en aktiv arbejdsmarkedspolitik, som ikke er restriktiv og lovreguleret. Som han siger:

*This is modern social policy, not regulation and job protection that may save some jobs for a time at the expense of many jobs in the future.*⁴¹

Blair understregede, at det også er årsagen til, at han var så vedholdende under budgetforhandlingerne. Han fremførte, at det er længe at vente til 2014, før der kan flyttes midler fra landbrugsstøtten til Forskning og Udvikling.

Udover de sociale og økonomiske udfordringer, fastslog Blair også behovet for en større indsats for at stoppe illegal indvandring i EU og ikke mindst "trafficking" og bagmændene bag den organiserede kriminalitet. Desuden bør der træffes foranstaltninger, der skal styrke den europæiske antiterror indsats og mulighederne for at gribe militært ind. Endelig skal EU stå i spidsen for at iværksætte multilaterale handelsaftaler, som vil bidrage til økonomisk udvikling også i de fattigste lande.

Briterne har ikke udarbejdet særlig konkrete målsætninger, men nedenfor gennemgås de få udmeldinger, der er kommet på henholdsvis arbejdsmarkeds- og uddannelsesområdet.

Indsats på arbejdsmarkedsområdet

Blair nævnte i sin tale meget få konkrete sager, han vil tage op, men han nævnte eksplicit, at budgettet, Servicedirektivet og Arbejdstidsdirektivet er emner der skal findes en løsning på.

I Rådet for arbejdsmarked og sociale forhold vil det formentlig være den sociale dimension, der kommer i fokus. Foreløbige meldinger tyder på, at vægten vil blive lagt på følgende:

- At få vedtaget et pensionsdirektiv, der skal gøre det nemmere at flytte den frivillige pension mellem medlemsstaterne. I nogle medlemsstater er pension og arbejde bundet meget tæt sammen, hvilket anses for at være en hindring for arbejdskraftens mobilitet.
- At udarbejde en hvidbog om Sociale Tjenesteydelser af Almen Interesse (SGI). Direktivet skal skabe klare retningslinier for statsstøtte og bidrage til sammenligneligheden af systemerne i medlemsstaterne.
- Desuden kommer der formentlig en handlingsplan for antidiskriminering. Der er afsat en del økonomiske midler til dette, der både skal dække områderne handicap, køn og race.

På formandskabets hjemmeside⁴² fremhæves det, at briterne vil fokusere yderligere på at nå

⁴⁰ Den tidligere Hollandske statsminister Wim Kok stod i spidsen for det udvalg, der i november 2004 udgav rapporten "Facing the Challenge", som er en midtvejs-evaluering af Lissabon-strategien.

⁴¹ Tony Blairs tale til Europa Parlamentet den 23. juni 2005, p. 5

⁴² Den britiske formandskabs hjemmeside: www.eu2005.gov.uk

Lissabon-strategiens målsætning om, at mindst 70 % af den europæiske befolkning skal være i beskæftigelse i 2010. I den forbindelse fremhæver briterne, at høje beskæftigelsestal er den bedste metode til at tilvejebringe høj social beskyttelse. På hjemmesiden står følgende:

*Raising employment rates provides the best way of maintaining the present levels of social protection currently enjoyed across the EU and giving people the chance to be financially independent reduces the risk that they will suffer poverty in retirement.*⁴³

Endelig ønsker det britiske formandskab at fortsætte arbejdet med at etablere et europæisk institut for ligestilling. På sidste Rådsmøde for beskæftigelsesministrene blev rammerne og budgettet for instituttet besluttet, men man mangler at blive enige om selve den fysiske placering. En opgave som det britiske formandskab tilsyneladende har sat sig for at løse.

Indsats på uddannelsesområdet

Af initiativer på uddannelsesområdet nævner formandskabet, at de vil prioritere følgende:

- Forhandle nye EU uddannelses- og ungdomsprogrammer, som skal bidrage til større samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner samt bidrage til udveksling af undervisere, lærere og studerende, som fx Erasmus Mundus programmet
- Analysere hvordan en forbedring af den europæiske arbejdsstyrkes færdigheder og faglige kompetencer kan bidrage til øget produktivitet, samt hvilke skridt der kan tages for at nå målene under den åbne koordinationsmetode
- Udarbejde en rapport om uddannelses betydning for konkurrenceevne og social samhørighed under Lissabon-strategien
- Forbedre kvalitetssikring for de videregående uddannelsesinstitutioner i hele Europa
- Nå til enighed om Den Europæiske Ungdomspagt, som beskæftiger sig med problemer i forhold til arbejdsløse unge⁴⁴

Af konkrete aktiviteter kan nævnes en uformel ministerkonference den 12.-13. juli 2005 om kompetencer, som skal afholdes i London. Læs mere på formandskabets hjemmeside:

<http://www.eu2005.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1107293391098&a=Karticle&aid=1115136937541>

⁴³ Presidency Priorities, *Employment and Social Policy*,

<http://www.eu2005.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1115139187056>

⁴⁴ Presidency Priorities, *Education, Youth and culture*

<http://www.eu2005.gov.uk/servlet/Front?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1115141565820>

KORTE MEDDELELSER

Den europæiske ungdomspagt

Den europæiske ungdomspagt er sendt i høring indtil slutningen af 2005. European Youth Forum har udarbejdet et "positions-papir", hvor 12 anbefalinger til det videre arbejde præsenteres.

Positions-papiret kan læses på European Youth Forums hjemmeside:

http://www.youthforum.org/en/press/press_releases/0328-05.html

Ny publikation fra Cedefop

Cedefop har udarbejdet en rapport om forskning inden for erhvervsuddannelserne, som går under titlen "The value of learning". Rapporten består af to sæt publikationer. Den første del omfatter artikler af forskere i Europa, som behandler forskellige tilgange til erhvervsuddannelserne. Anden del består af diskussioner på baggrund af forskernes resultater. Læs mere om publikationerne på Cedefops hjemmeside, hvor der også er mulighed for at bestille publikationerne:

http://www.trainingvillage.gr/etv/HomePages/Banner/about_vocational_training_research.asp

Ny hjemmeside om ungdomspolitik

EU-kommissionen og Europarådet har den 18. juni 2005 lanceret en ny hjemmeside, der skal fungere som videncenter for ungdomspolitik. Læs mere på: <http://www.youth-knowledge.net/INTEGRATION/EKC/Intro/index.html>

Informationsmøde om Erasmus og Nordplus

Den 25. august 2005 afholder Cirius informationsmøde for videregående uddannelsesinstitutioner om Erasmus, Nordplus og andre programmer. Målgruppen for mødet er internationale medarbejdere, som ikke har erfaring med programmerne. Læs mere på Cirius' hjemmeside:

<http://www.ciriusonline.dk/Default.asp?ID=901&NewsID=893>

Ny publikation fra OECD

OECD har udgivet en rapport, der går under titlen "**Learning a Living: First Results of the Adult Literacy and Life Skills Survey**". OECD skriver i pressemeddelelsen til rapporten, at de respektive regeringer bør gøre mere for at sikre, at borgerne bevarer og udvikler de færdigheder, som de har tilegnet sig i grundskolen, gennem livslang læring. Resultaterne i rapporten viser, at voksne ofte mister de færdigheder, de har lært tidligt i livet, og det har en negativ betydning for deres indtjeningsmuligheder. Læs mere på OECD's hjemmeside:

http://www.oecd.org/document/37/0,2340,en_2649_37455_34867685_1_1_1_37455,00.html